

Aktif İşgücü Piyasası Politikaları İşsizliği Nasıl Etkiliyor? İŞKUR Eşleştirme Hizmeti Etki Analizi

How Does Active Labor Market Policies Affect Unemployment? The Analyse of İŞKUR's Matching Service Impact

Menekşe ŞAHİN

Hitit Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü

Mustafa NAL

Hitit Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü

Fatih KAYA

Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı

Haziran 2019, Cilt 9, Sayı 1, Sayfa 161-176

June 2019, Volume 9, Issue 1, Page 161-176

P-ISSN: 2146-4839

E-ISSN: 2148-483X

2019-1

e-posta: sgd@sgk.gov.tr

Yazılar yayınlanmak üzere kabul edildiği takdirde, SGD elektronik ortamda tam metin olarak yayımlamak da dahil olmak üzere, tüm yayın haklarına sahip olacaktır. Yayımlanan yazılardaki görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazı ve tablolardan kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

If the manuscripts are accepted to be published, the SGD has the possession of right of publication and the copyright of the manuscripts, included publishing the whole text in the digital area. Articles published in the journal represent solely the views of the authors.

Some parts of the articles and the tables can be cited by showing the source.

SGD

Sosyal Güvenlik Dergisi
Journal of Social Security

Cilt: 9 - Sayı: 1 - Yıl: 2019
Volume: 9 - Issue: 1 - Year: 2019

P-ISSN: 2146-4839
E-ISSN: 2148-483X

Sahibi / Owner of the Journal

Sosyal Güvenlik Kurumu Adına / *On behalf of the Social Security Institution*

Dr. Mehmet Selim BAĞLI

(Kurum Başkanı / *President of the Institution*)

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / *Responsible Publication Manager*

Uğur KORKMAZ

Yayın Kurulu / Editorial Board

Cevdet CEYLAN

Eyüp Sabri DEMİRCİ

Nazmi DOĞAN

Erdal YILMAZ

Okan AYAZ

Editörler / Editors

Doç. Dr. Erdem CAM

Selda DEMİR

Yayın Türü: Uluslararası Süreli Yayın / **Type of Publication:** *International Periodical*

Yayın Aralığı: 6 aylık / **Frequency of Publication:** *Twice a Year*

Dili: Türkçe ve İngilizce / **Language:** *Turkish and English*

Basım Tarihi / Press Date: 28.06.2019

Sosyal Güvenlik Dergisi (SGD),

TUBİTAK ULAKBİM - TR

EBSCO HOST - US

ECONBIZ - GE

INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL - PL

SCIENTIFIC INDEXING SERVICES - US

JOURNAL FACTOR

ASOS INDEX - TR

SOBIAD - TR

tarafından indekslenmektedir.

©Tüm hakları saklıdır. Sosyal Güvenlik Dergisi'nde yer alan bilimsel çalışmaların bir kısmı ya da tamamı telif hakları saklı kalmak üzere eğitim, araştırma ve bilimsel amaçlarla çoğaltılabilir.

Tasarım / Design: Medya Dinamik - 0312 287 40 46 - Ankara

Basım Yeri / Printed in: Matsa Basımevi - 0312 395 20 54 - Ankara

İletişim Bilgileri / Contact Information

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

Ziyabey Caddesi No: 6 Balgat / Ankara / TÜRKİYE

Tel / Phone: +90 312 207 88 91 - 207 87 70 - Faks / Fax: +90 312 207 78 19

Erişim/Webpage: <http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/sgd/tr> - e-posta / e-mail: sgd@sgk.gov.tr

ULUSLARARASI DANIŞMA KURULU / INTERNATIONAL ADVISORY BOARD

Professor Yener ALTUNBAŞ
Bangor University - UK

Professor Özyay MEHMET
University of Carleton - CA

Asst. Prof. Sara HSU
State University of New York- USA

Professor Paul Leonard GALLINA
Bishop's University - CA

Professor Allan MOSCOVITCH
University of Carleton - CA

Asst. Prof. C. Rada Von ARNIM
University of Utah - USA

Professor Jacqueline S.ISMAEL
University of Calgary - CA

Professor Mark THOMPSON
University of British Columbia - CA

ULUSAL DANIŞMA KURULU / NATIONAL ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Ahmet Cevat ACAR
TÜBA

Prof. Dr. İsmail AĞIRBAŞ
Ankara Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. Levent AKIN
Ankara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Yusuf ALPER
Bursa Uludağ Üniversitesi
İİBF

Prof. Dr. Faruk ANDAÇ
Çağ Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Kadir ARICI
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Onur Ender ASLAN
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Siyasal Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Zakir AVŞAR
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İletişim Fakültesi

Prof. Dr. Ufuk AYDIN
Anadolu Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Abdurrahman AYHAN
Kıbrıs İlim Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Serpil AYTAÇ
Bursa Uludağ Üniversitesi
İİBF

Prof. Dr. Mehmet BARCA
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
SBF

Prof. Dr. Süleyman BAŞTERZİ
Ankara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Nurşen CANIKLIOĞLU
Marmara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Fevzi DEMİR
Yaşar Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. A. Murat DEMİRCİOĞLU
Yıldız Teknik Üniversitesi
İİBF

Prof. Dr. Ömer EMEKÇİ
İstanbul Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. E.Murat ENGİN
Galatasaray Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Hediye ERGİN
Marmara Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Prof. Dr. Şükran ERTÜRK
Dokuz Eylül Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Afsun Ezel ESATOĞLU
Ankara Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. Ali GÜZEL
Kadir Has Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Alpay HEKİMLER
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
İİBF

Prof. Dr. Oğuz KARADENİZ
Pamukkale Üniversitesi
İİBF

Prof. Dr. Aşkın KESER
Bursa Uludağ Üniversitesi
İİBF

Prof. Dr. Cem KILIÇ
TOBB ETÜ
İİBF

Prof. Dr. Ali Rıza OKUR
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Serdar SAYAN
TOBB ETÜ
İİBF

Prof. Dr. Ali Nazım SÖZER
Yaşar Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Sarper SÜZEK
Atılım Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Müjdat ŞAKAR
Marmara Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Prof. Dr. Savaş TAŞKENT
İstanbul Teknik Üniversitesi
İşletme Fakültesi

Prof. Dr. Ferda YERDELEN TATOĞLU
İstanbul Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Prof. Dr. Sabri TEKİR
İzmir Demokrasi Üniversitesi
İİBF

Prof. Dr. Mehmet TOP
Hacettepe Üniversitesi
İİBF

Prof. Dr. Türker TOPALHAN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İİBF

Prof. Dr. Aziz Can TUNCA
Bahçeşehir Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. M. Fatih UŞAN
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Gaye BAYCIK
Ankara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Emel İSLAMOĞLU
Sakarya Üniversitesi
Siyasal Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Saim OCAK
Marmara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Ercüment ÖZKARACA
Marmara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Gülbiye YENİMAHALLELİ
Ankara Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi

Doç. Dr. Sinem YILDIRIMALP
Sakarya Üniversitesi
Siyasal Bilimler Fakültesi

16. SAYIDA HAKEMLİK YAPAN AKADEMİSYENLERİN LİSTESİ

REFeree LIST FOR THIS ISSUE

Prof. Dr. İsmail AĞIRBAŞ
Ankara Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. Alpaslan AKÇORAOĞLU
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Yusuf ALPER
Bursa Uludağ Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Murat ATAN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Belgin AYDINTAN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Müge ERSOY KART
Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Şenay GÖKBAYRAK
Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Nuray GÖKÇEK KARACA
Anadolu Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. Selahattin GÜRİŞ
Marmara Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Prof. Dr. İlknur KILKIŞ
Bursa Uludağ Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Handan KUMAŞ
Pamukkale Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Nermin ÖZGÜLBAŞ
Başkent Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. Latif ÖZTÜRK
Kırıkkale Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Serap PALAZ
Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Metin PİŞKİN
Ankara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. Mehmet TOP
Hacettepe Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Şerife TÜRCAN ÖZŞUCA
Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Ferda YERDELEN TATOĞLU
İstanbul Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Prof. Dr. Suat UĞUR
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Erineç YELDAN
Bilkent Üniversitesi
İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi

Prof. Dr. Handan YOLSAL
İstanbul Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Prof. Dr. Funda YURDAKUL
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Şenay AÇIKGÖZ
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Ozan BAŞKOL
Bursa Uludağ Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Erdem CAM
Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Emel İSLAMOĞLU
Sakarya Üniversitesi
Siyasal Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Cemal İYEM
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Söke İşletme Fakültesi

Doç. Dr. Fuat MAN
Sakarya Üniversitesi
İşletme Fakültesi

Doç. Dr. Banu METİN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Çağlar ÖZDEMİR
Sakarya Üniversitesi
Siyasal Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Hakan SATMAN
İstanbul Üniversitesi
İktisat Fakültesi

Doç. Dr. Özgür TOPKAYA
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Bora YENİHAN
Kocaeli Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr. Sinem YILDIRIMALP
Sakarya Üniversitesi
Siyasal Bilimler Fakültesi

Dr. Öğr. Üyesi Aygül ANAVATAN
Pamukkale Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Dr. Öğr. Üyesi Osman TEZGEL
Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilimler Fakültesi

Dr. Öğretim Üyesi Halil TUNCA
Pamukkale Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

16. SAYI DEĞERLENDİRME İSTATİSTİKLERİ
EVALUATION STATISTICS FOR THIS ISSUE

Toplam gelen makale başvurusu	Number of received manuscript	44
Yayına kabul edilen makale sayısı	Number of accepted manuscript	11
Hakem süreci devam eden makale sayısı	Under consideration	16
Red edilen makale sayısı	Rejected after evaluation	7
Ön inceleme aşamasında red edilen makale sayısı	Rejected before evaluation	10
Makale kabul oranı	Accepted manuscript rate	%25

GENEL YAYIN İLKELERİ

- 1- Sosyal Güvenlik Dergisi (SGD), yılda iki kez yayınlanan uluslararası, hakemli, bilimsel bir dergidir.
- 2- Dergiye gönderilen yazılar başka bir yerde yayınlanmamış ya da yayınlanmak üzere gönderilmemiş olmalıdır.
- 3- Dergide yayınlanmasına karar verilen yazıların, elektronik ortamda tam metin olarak yayınlanmak da dahil olmak üzere, yayın hakları SGK'ya aittir.
- 4- Yayınlanmak üzere dergiye gönderilen yazılar önce Yayın Kurulunca dergi ilkelerine uygunluk açısından incelenir. Uygunluğu tespit edilen yazılar değerlendirmeleri için yazının ilgili olduğu alanda iki hakeme gönderilir. Hakem raporuna göre; yazarına düzeltme gönderilir, yayınlanır ya da reddedilir.
- 5- Yayınlanan yazılardaki görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir. Yayınlanan makaleler atıf yapılmadan kullanılamaz.
- 6- SGD'de yargı kararı incelemelerine yer verilebilir.
- 7- Yazıları yayınlanan yazarlara “Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ödenecek Telif ve İşleme Ücretleri Hakkında Yönetmelik” çerçevesinde telif ücretleri ödenecektir.
- 8- SGD Sosyal Güvenlik Dergisi'ne makale gönderenler derginin yayın ilkelerini kabul etmiş sayılırlar.

GENERAL PUBLICATION RULES

- 1- Journal of Social Security is an international, peer reviewed, scientific journal published twice a year.
- 2- The papers submitted to Journal of Social Security must be unpublished in elsewhere or not synchronically be in the review process of another publication.
- 3- Social Security Institution and Journal of Social Security own the copyright of the papers published (written and electronic versions).
- 4- All manuscripts firstly evaluated by Editorial Board and send two independent referees. According to referees' reports, article will be sent to the authors to revise, publish or reject.
- 5- All the opinions written in articles are under responsibilities of the authors. The published contents in the articles cannot be used without being cited.
- 6- Case review and commentaries are accepted by SGD.
- 7- Royalty fees will be paid to the authors whose articles published in the Journal of Social Security (SGD) in accordance with the related regulation.
- 8- Those who send articles to the SGD are considered to have accepted the publication principles of the SGD.

SGD, Sosyal Güvenlik Kurumunun faaliyet alanına, sosyal güvenlik, sosyal politika ve endüstri ilişkileri disiplinine katkısı olabilecek her alanda çalışmalara yer vererek, ülkemizin düşünsel birikimine katkıda bulunmak, toplumda sosyal güvenlik ve sosyal politika bilincini geliştirmek, geleceğe dönük hedef ve beklentileri ortak bir noktada buluşturmak amacıyla yayınlanmaktadır.

SGD, is being published in all areas related social security, social policy and industrial relations to make contribution intellectual life of Turkey, develop the social security and social policy consciousness and bring together the future targets and expectations on the common point of the society.

(Araştırma Makalesi - Research Article)

Geliş Tarihi/Received: 24.04.2018
Güncelleme Tarihi/Revised: 20.02.2019
Kabul Tarihi/Accepted: 26.06.2019

Aktif İşgücü Piyasası Politikaları İşsizliği Nasıl Etkiliyor?

İŞKUR Eşleştirme Hizmeti Etki Analizi¹

How Does Active Labor Market Policies Affect Unemployment?

The Analyse of İŞKUR's Matching Service Impact

Sosyal Güvenlik Dergisi
Journal of Social Security
Cilt: 9 Sayı: 1 Yıl: 2019
Volume: 9 Issue: 1 Year: 2019
Sayfa Aralığı: 161-176
Pages: 161-176
DOI: 10.32331/sgd.582734

Menekşe ŞAHİN*

ORCID ID: 0000-0002-9312-770X

Mustafa NAL**

ORCID ID: 0000-0001-6190-6437

Fatih KAYA***

ORCID ID: 0000-0002-8191-3172

ÖZ

Birçok ülke için işsizliğin artması aktif işgücü piyasası politikalarını istihdam politikalarının merkezine getirmiştir. Aktif işgücü piyasası programlarına ayrılan kamu kaynaklarının önemli derecede artması programların etkinliği konusundaki çalışmaların önemini de artırmıştır. Bu çalışma, Türkiye’de aktif işgücü piyasası programları kapsamında uygulanan eşleştirme ve istihdam hizmetlerinin işsizlik üzerindeki etki değerlendirmesini sunmaktadır. Çalışmada, eşleştirme ve istihdam hizmetlerinin iş bulma sürecine etkisi; yazında kullanılan yöntemler doğrultusunda TÜİK verilerinden yararlanılarak hesaplanan piyasa iş bulma oranı ve İŞKUR verileri ile hesaplanan işe yerleştirme oranının karşılaştırılması yoluyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın genel sonucu İŞKUR’un aracılık hizmeti olarak sadece bazı alt gruplarda piyasadan daha iyi olduğunu göstermektedir. Araştırmanın bulgularına göre, İŞKUR’un eşleştirme hizmeti etkinliği, başvuranların demografik özelliğine (cinsiyet, yaş ve eğitim) göre değişmektedir. İşgücü piyasasında genel iş bulma oranı (0,6) İŞKUR aracılığı ile iş bulma oranından (0,25) daha yüksektir. Alt gruplarda ise İŞKUR eşleştirme ve istihdam hizmetlerinin iş bulma oranı üzerindeki etkisinin erkeklerde, düşük eğitim düzeyine sahip (ilköğretim ve ortaöğretim) düşük vasıflı bireylerde ve 35+ yaş grubu işsizler için daha etkili olduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Aktif işgücü piyasası politikaları, istihdam, işsizlik, eşleştirme, iş bulma oranı

ABSTRACT

For many countries, increase in unemployment has centered the Active Labor Market Policies on employment policies. Increase of importance in public resources allocated to active labor market programs has also increased the importance of the activities of the programs. This study, provides information about impact evaluation of unemployment for matching and employment services implemented under active labor market programs in Turkey. In this study, the impact of matching and employment services on the employment process; the market employment rate which is calculated using TÜİK’s data according to the methods used in the summer and the comparison of the work placement rate calculated with İŞKUR’s data. The main outcome of the study is that İSKUR is only better in some subgroups than the market as “in-between” service. According to the results of the research, İŞKUR’s matching service varies according to the characteristics of the applicants (gender, age and education). The general job finding rate in the labor market (0,6) is higher than the job finding rate of İŞKUR (0,25). For subgroups of workforce, the job finding rates of İŞKUR are higher in males, low educated worker and 35+ age group.

Keywords: Active labor market policy, employment, unemployment, matching, job finding rate

Önerilen atf şekli: Şahin, M., Nal, M. ve Kaya, F. (2019). Aktif İşgücü Piyasası Politikaları İşsizliği Nasıl Etkiliyor? İŞKUR Eşleştirme Hizmeti Etki Analizi. *Sosyal Güvenlik Dergisi (Journal of Social Security)*. 9(1).161-176

* Dr. Öğr. Üyesi, Hitit Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, meneksesahin@hitit.edu.tr

** Arş. Gör. Dr., Hitit Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, mustafanal@hitit.edu.tr

*** Yüksek Lisans Öğrencisi, Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, fatihkaya@outlook.com

¹ Bu çalışma 14-15 Aralık 2017 tarihinde Ankara’da düzenlenen 2. Uluslararası İstihdam ve Kariyer Kongresi’nde sözlü bildiri olarak sunulan “Türkiye İşgücü Piyasasında İŞKUR’un İstihdam Hizmetleri Etkinlik Analizi” isimli metnin geliştirilmiş ve genişletilmiş halidir.

GİRİŞ

1990'lı yıllardan itibaren yaşanan yüksek seviyeli yapısal işsizlikle mücadelede, işsizlerin istihdam edilebilirliklerini artırarak işsizliği azaltacak önlemler olarak aktif işgücü piyasası politikaları (AİPP), ulusal ve uluslararası politika uygulayıcıları tarafından önemli destek görmeye başlamıştır. Başta OECD ve AB ülkeleri olmak üzere pek çok ülkede, AİPP'lere ayrılan kamu kaynakları da artmıştır. Bu politikaların, istihdam ve işsizlik üzerinde olumlu etkilerinin yanı sıra, yapılan kamu harcamalarının ulusal kaynaklarda çok yüksek paya ulaşması, programların verimliliğinin geliştirilmesi gereğini ortaya çıkarmıştır. Bu gereklilik doğrultusunda programların etkinlik analizlerine yönelik çalışmalar da hız kazanmıştır.

İşsizlikle mücadelede kullanılan AİPP'ler kapsamındaki önlemler makroekonomik koşullara bağlı olarak; çeşitlilik, sıklık ve ağırlık olarak ülkeden ülkeye farklılıklar göstermektedir. Bu nedenle, bu politikaların işsizlik ve istihdam üzerindeki etkinlikleri de ülkeler, bölgeler ve alınan önlem türlerine göre değişmektedir. Bununla birlikte AİPP'lerin işsizlik ve istihdam üzerindeki etkilerinin ölçülmesinin veya gözlemlenmesinin bazı zorlukları da bulunmaktadır. Bu konudaki en temel zorluklardan biri de, işsizlikle mücadelede kullanılan bu programların her birinin farklı önlemleri içermesidir. Örneğin bazı program türleri (danışmanlık hizmetleri, toplum yararına çalışma programları, ücret sübvansiyonları gibi) kısa dönemde dahi etkilerini gösterebilirken, bazı programlar (meslek edindirme kursları) sadece uzun veya orta dönemde gözlemlenebilir ya da ölçülebilir etkiye sahiptir. Çalışanların eğitimine yönelik programlar ise istihdam sağlayıcı olmaktan ziyade işgücü verimliliğini artırma amacıyla tasarlanmaktadır. Kamu istihdam programları (toplum yararına çalışma programları), yetenek kaybını önleme amaçlı düzenlemeler olmanın yanı sıra kısa dönemde işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılması etkisine de sahiptir. Nitekim tek bir ölçüm yöntemi veya yaklaşımıyla, bu politika türlerinin hepsinin birlikte değerlendirilmesi mümkün gözükmemektedir. Bununla birlikte iyi tasarlanmış, doğru programların uygulanması istihdam üzerinde olumlu bir etki yaratabileceği gibi kamu kaynaklarının etkin kullanımı için de büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda AİPP'lerin etkinliklerine yönelik araştırmalar, programların işsizlikle mücadelede daha verimli ve etkili önlemler olarak kullanımı, mevcut fonların ve kapasitenin daha etkin tahsisi için uygulayıcılara yol gösterici olabilecektir.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından uygulanan eşleştirme hizmetlerinin, iş arama ve iş bulma sürecindeki etkinliğini analiz etmektir. Bu amaç doğrultusunda çalışmada, iş arama kanalı olarak İŞKUR'u tercih eden bireylerin *iş bulma oranları* ile *genel piyasa iş bulma oranları* karşılaştırması yapılmıştır. Bu karşılaştırma işgücü alt grupları (yaş, cinsiyet, eğitim) üzerine genişletilmiştir.

I- AKTİF İŞGÜCÜ PİYASASI POLİTİKALARI

En genel tanımıyla AİPP; iş arayanların istihdam edilebilirliğini etkin bir şekilde arttırmak ve işsizliği azaltmak için sosyal devletin kullandığı işgücü piyasası politika müdahaleleridir. İşsizlikle mücadele aracı olarak AİPP'lerin ortaya çıkışı ve biçimleri farklılık göstermektedir. İlk olarak 1950'lerde İsveç'te; hızlı gelişen ekonomiye bağlı olarak, işgücü arzı ile talebi arasındaki eşleştirmenin iyileştirilmesi amacı ile yoğun

mesleki eğitim programlarının finanse edilmesi şeklinde geliştirildiği öne sürülmektedir (Bonoli, 2010: 10). 1960'lı yıllarda Avrupa ülkelerinde yaşanan ücret artışları ve işgücü kıtlığı gibi sorunları aşmak için düşük işsizlik koşullarında işgücü hareketliliğini sağlama, işgücü arzını artırma ve yabancı işçi akışını düzenleme yönündeki uygulamalar şeklinde artmaya başlamıştır (Estevão, 2003: 5-6; Biçerli, 2005: 3). 1973 sonrasında OECD ülkelerinde işsizlik oranının artmasıyla, istihdam artışını sağlama ve yeniden istihdama geçişini kolaylaştırmayı amaçlayan bu programlar toplu olarak "Aktif Politikalar" şeklinde adlandırılmaya başlanmıştır (Dar ve Tzannatos, 1999: 3; Estevão, 2003: 2-6; Biçerli, 2005: 3; Kapar, 2006: 343; Bonoli, 2010: 10; Taghizadeh, 2014: 8). Bu politikalar özellikle 1990'lı yıllardan itibaren yüksek seviyeli ve yapısal işsizlikle mücadele için ulusal ve uluslararası politika uygulayıcıları tarafından önemli destek görmüştür (Sheldon, 2003: 4; Sanal, 2013: 2; Kapar, 2006: 344; Taghizadeh, 2014: 42). OECD, 1994 İş Stratejileri Raporu'nda üye ülkelere, işsizlikle mücadelede aktif işgücü politikalarına daha fazla önem verilmesini ve programların güçlendirilmesini özellikle tavsiye etmiştir. AB Konseyi, 1997'de aktif iş piyasası tedbirlerinden oluşan Avrupa İstihdam Stratejisi'ni hazırlayarak birçok ülkede kullanılması yönünde anlaşmaya varmıştır (Calmfors, Forslund, ve Hemström, 2002: 5).

1990'lı yıllardan itibaren yaşanan finansal krizler, artan demografik baskılar ve yüksek işsizlik oranlarına ilişkin endişeler, politikacıların daha fazla aktif işgücü programları uygulamalarını zorunlu kılmıştır. AİPP'ler, OECD ve AB ülkelerinin istihdam stratejilerinde önemli bir rol oynamaya başlamıştır. Bu rol ülkeler tarafından aktif önlemlere yapılan kamu harcamalarının GSYH'ye oranı ile analiz edilebilmektedir (Taghizadeh, 2014:32). OECD ülkeleri (32 ülke) tarafından aktif önlemler için yapılan kamu harcamalarının GSYH'ye oranları Tablo 1'de verilmiştir.

2014-2016 yılları arasında AİPP'ler kapsamında yapılan kamu harcamaları, GSYH'nin Danimarka'da yaklaşık %1,76'sını, İsveç'te %1,13'ünü, Fransa, Hollanda ve Finlandiya'da yaklaşık %0,95'ini, Almanya'da %0,85'ini oluşturmuştur. ABD dışındaki OECD ülkelerinin ortalaması alındığında ise işgücü piyasası harcamalarının, %58'inin pasif, %42'sinin ise aktif politikalar için yapıldığı görülmektedir.

Artan maliyetler nedeniyle AİPP'lerin, özellikle de bazı programlarının etkinliği sorgulanır hale gelmiştir. Uluslararası yazın araştırmalarında makro-mikro verilere dayanan pek çok çalışmanın genel sonuçları, aktif önlemlerden bazılarının iş bulma oranları üzerindeki etkilerinin oldukça küçük olduğu ve programlarının etkinliklerinin artırılması gerektiği yönündedir (Boone ve Van Ours, 2004: 4; Heckman, LaLonde ve Smith, 1999: 9; Martin, 2000:8; Calmfors, Forslund, ve Hemstro, 2002: 5; Dar ve Tzannatos, 1999: 1). Bu bağlamda, işsizlikle mücadelede doğru programların uygulanması ve bu programlar için ayrılan kamu kaynaklarının etkin bir şekilde kullanılması için, uygulanan programların etkinliklerine ilişkin çalışmalar önem taşımaktadır.

Tablo 1. OECD Ülkeleri Aktif İşgücü Programları İçin Yapılan Kamu Harcamalarının GSYH Oranı

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Almanya	1,12	1,11	0,94	0,85	0,88	1,00	0,90	0,77	0,67	0,64	0,65	0,63	0,63
Amerika	0,13	0,12	0,12	0,12	0,17	0,16	0,14	0,13	0,12	0,11	0,11	0,10	0,11
Avustralya	0,38	0,37	0,33	0,30	0,31	0,35	0,33	0,31	0,27	0,24	0,25	0,23	0,24
Avusturya	0,59	0,60	0,69	0,65	0,65	0,81	0,82	0,73	0,72	0,76	0,79	0,74	0,77
Belçika	0,63	0,65	0,63	0,64	0,69	0,73	0,72	0,72	0,71	0,72	0,74	0,72	0,73
Çek Cumhuriyeti	0,23	0,23	0,24	0,24	0,22	0,27	0,32	0,26	0,25	0,30	0,36	0,43	0,36
Danimarka	1,64	1,53	1,46	1,27	1,34	1,61	2,02	2,02	1,94	1,93	2,04	2,05	2,07
Estonya	0,06	0,07	0,07	0,05	0,07	0,23	0,22	0,22	0,28	0,23	0,20	0,22	0,32
Finlandiya	0,93	0,87	0,87	0,83	0,78	0,87	1,00	0,98	0,99	1,01	1,06	1,00	0,99
Fransa	0,95	0,89	0,93	0,92	0,82	1,01	1,13	0,93	0,92	0,95	1,01	1,01	..
Hollanda	1,26	1,18	1,09	0,99	0,96	1,10	1,11	1,03	0,88	0,83	0,83	0,77	0,72
İngiltere	0,41	0,39	0,29	0,29	0,32	0,39	0,38	0,23
İrlanda	0,64	0,61	0,59	0,61	0,69	0,82	0,90	0,89	0,88	0,86	0,79	0,58	0,50
İspanya	0,73	0,76	0,78	0,77	0,79	0,84	0,91	0,87	0,65	0,51	0,55	0,60	..
İsrail	..	0,20	0,22	0,19	0,18	0,20	0,19	0,19	0,17	0,16	0,16	0,16	0,16
İsveç	1,03	1,10	1,17	0,97	0,83	0,92	1,11	1,16	1,28	1,35	1,33	1,27	1,17
İsviçre	0,70	0,67	0,59	0,52	0,49	0,56	0,60	0,56	0,54	0,56	0,57	0,59	0,62
İtalya	0,60	0,54	0,48	0,44	0,45	0,45	0,42	0,41	0,46	0,43	0,38	0,51	..
Japonya	0,22	0,08	0,08	0,08	0,11	0,29	0,28	0,31	0,19	0,17	0,16	0,14	0,14
Kanada	0,35	0,31	0,30	0,28	0,29	0,34	0,33	0,26	0,24	0,24	0,22	0,24	0,25
Kore	0,11	0,11	0,11	0,12	0,24	0,43	0,30	0,25	0,33	0,37	0,36	0,36	0,37
Letonya	0,12	0,21	0,24	0,16	0,12	0,31	0,56	0,38	0,23	0,24	0,19	0,14	0,19
Litvanya	0,20	0,22	0,26	0,30	0,24	0,30	0,30	0,26	0,24	0,24	0,24	0,31	0,30
Lüksemburg	0,44	0,50	0,48	0,46	0,45	0,50	0,55	0,60	0,63	0,62	0,64	0,66	0,80
Macaristan	0,31	0,32	0,34	0,34	0,35	0,47	0,63	0,48	0,76	0,88	0,97	0,90	0,94
Meksika	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Norveç	0,76	0,72	0,56	0,54	0,51	0,59	0,62	0,56	0,53	0,50	0,51	0,52	0,53
Polonya	0,35	0,42	0,45	0,50	0,55	0,61	0,68	0,41	0,43	0,49	0,48	0,46	0,45
Portekiz	0,65	0,65	0,57	0,50	0,54	0,75	0,67	0,58	0,50	0,50	0,57	0,55	0,48
Slovak Cumhuriyeti	0,23	0,33	0,31	0,22	0,25	0,25	0,32	0,29	0,25	0,22	0,20	0,20	0,26
Slovenya	0,23	0,29	0,26	0,19	0,18	0,34	0,50	0,35	0,27	0,38	0,37	0,24	0,24
Şili	0,10	0,12	0,11	0,10	0,10	0,10	0,11	0,17	0,17
Yeni Zelanda	0,37	0,34	0,33	0,32	0,32	0,33	0,30	0,27	0,28	0,27	0,32	0,33	0,30

Kaynak: OECD Stats. <https://stats.oecd.org/index.aspx?DataSetCode=LMPEXP> uzantısında yer alan verilerden yararlanılarak oluşturulmuştur.

II- TÜRKİYE’DE İŞKUR TARAFINDAN UYGULANAN AKTİF İŞGÜCÜ PİYASASI POLİTİKALARI

Türkiye’de uygulanan istihdam politikalarının genel bir değerlendirmesi yapıldığında ulaşılabilecek ilk tespit, işsizlik sorununun çözümünün temelde ekonomik büyümeye bağlanmış olmasıdır. Kalkınma planlarında çoğu kez işgücü piyasasına yönelik aktif

istihdam politikaları araçlarının kullanılması öngörülmemiş, ekonomik büyümeye bağlı olarak işsizliğin kendiliğinden azalacağı düşünülmüştür (Yeldan, 2010: 13). Aktif işgücü piyasası önlemlerine ilk defa Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda yer verilmiştir. Nitekim 2003 yılında İŞKUR'un yeniden yapılandırılması sonrasında program uygulamalarının ve çeşitliliğinin arttığı görülmektedir. Bu artış, özellikle 2008 yılındaki Küresel Ekonomik Kriz sonrasında hız kazanmıştır (Uşen, 2007: 84).

İlgili alan yazında AİPP'ler genel olarak; işgücü eğitimi, istihdam sübvansiyonları, kamu çalışma programları ve istihdam hizmetleri olarak dört kategoride sınıflandırılabilir (Çetinkaya, 2008: 42; Sapancalı, 2007: 24; Işığışık ve Emirgil, 2010: 218; Uşen, 2007: 71-76; Caliendo ve Schmidl, 2015: 2; Calmfors, Forslund, ve Hemström, 2002: 4; Martin, 2000: 81-82; Asa ve Turnham, 1994: 10; Dar ve Tzannatos, 1999: 294). Türkiye'de İŞKUR tarafından uygulanan AİPP'ler, bu dört kategori altında toplanarak değerlendirilmiştir.

A- İşgücü Eğitim Programları

İŞKUR, katılımcıların beceri düzeylerini yükselterek istihdam edilebilirliklerini artırmak amacıyla çeşitli eğitim programları düzenlemektedir. Bu programlar; istihdam garantili ve garantisiz mesleki eğitim kursları, çalışanlar için mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları, kendi işini kuracaklar için girişimcilik eğitimi ve dezavantajlı gruplara yönelik mesleki eğitim kursları olarak gruplandırılabilir.

İŞKUR tarafından düzenlenen mesleki eğitim kursları işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu tüm mesleklerde, katılımcıların niteliklerini geliştirmek ve istihdam edilebilirliklerini artırmak amacıyla yapılan meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme niteliğindeki kurslardır. Kurslar istihdam garantili veya garantisiz olarak düzenlenmektedir. Ayrıca çalışanların belirli mesleklerde yeterlilik kazanması amacıyla çalışanlar için mesleki eğitim kursları da verilmektedir. Bu kurslar, özellikle 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu çerçevesinde mesleki yeterlilik belgesi zorunluluğu getirilen mesleklerde düzenlenmektedir.

İŞKUR, katılımcıların mesleki deneyim edinmeleri, teorik eğitimini aldıkları mesleklerde uygulamayı görmeleri ve çalışma ortamına uyum sağlanmaları amacıyla işbaşı eğitim programları da düzenlemektedir. Girişimcilik eğitim programları ise Kuruma kayıtlı işsizlerden herhangi bir mesleki bilgi ve becerisi bulunmayanların kendilerine gelir getirici bir faaliyette bulunmalarını sağlamak amacıyla düzenlenen kuramsal ve uygulamalı eğitimlerden oluşmaktadır. Ayrıca özel politika ve uygulama gerektiren dezavantajlı kişi ve gruplara (kadınlar, gençler, uzun süreli işsizler, engelliler ve aileleri, madde bağımlıları, yabancı ve göçmenler, romanlar gibi) yönelik mesleki eğitim kursları düzenlenmektedir. 2017 yılında aktif işgücü programları kapsamında açılan 116.624 kurstan 508.851 kişi yararlanmış olup bu kursların toplam maliyeti 1.354.870.000 TL'dir (İŞKUR, 2017: 50).

B- Ücret ve İstihdam Sübvansiyonları

Türkiye'de son on beş yılda, bölgeler arası eşitsizlikleri gidermek ve istihdamı teşvik amacıyla kamuoyunda istihdam paketleri olarak bilinen ücret ve istihdam sübvansiyonları uygulanmıştır. Özellikle ekonominin daralma ve gerileme dönemlerinde

işgücü talebindeki yetersizliğe karşı uygulanan sübvansiyonlar, işgücü maliyetini azaltarak istihdamı teşvik etmektedir. Sübvansiyonlar, ücret yapısının değiştirilmesi ya da ücretlerden alınan vergilerin azaltılması veya ücret dışı maliyetlerin düşürülmesi şeklinde olabilmektedir (Kasapoğlu ve Murat, 2018: 488). Yaygın olarak başvuru sübvansiyon uygulamaları arasında dezavantajlı grupların desteklenmesi, ek istihdam sağlamaya yönelik teşvikler yer almaktadır. Güncel istihdam teşvikleri arasında, 4447 sayılı Kanun kapsamında uygulanmakta olan; “ilave istihdam teşviki”, “bir senden bir benden istihdam teşviki”, “kadın, genç ve mesleki yeterlilik belgesi sahibi kişilerin istihdamının teşviki”, “işsizlik ödeneği alanlara yönelik teşvik”, “engelli istihdamı teşviki” ve “işbaşı eğitim programı teşviki” ve 5510 sayılı Kanun’un Geçici 75’inci maddesi kapsamında uygulanan “asgari ücret desteği” sayılabilir.

C- Kamuda Çalıştırma Programları

Türkiye’de, kamuda çalıştırma programı ilk olarak 1999 yılında toplum yararına program (TYP) şeklinde uygulamaya konulmuştur. TYP, işsizliğin yoğun olduğu dönemlerde veya yerlerde, doğrudan veya yüklenici eliyle toplum yararına bir iş ya da hizmetin gerçekleştirilmesi yoluyla, özellikle istihdamında zorluk çekilen işsizlerin çalışma alışkanlık ve disiplininden uzaklaşmalarını engellemek, işgücü piyasasına uyumlarını gerçekleştirmek ve bunlara geçici gelir desteği sağlamak amacıyla İŞKUR tarafından uygulanan programdır.

Programın hedef grubu uzun süreli işsizler ve yoksullar olarak belirlenmiştir. Programdan yararlanan katılımcılar, çevre temizliği ve düzenlenmesi, okullarda bakım onarım işleri, restorasyon, ağaçlandırma, park düzenlenmesi gibi işlerde dokuz ay süreyle istihdam edilmektedir. 2017 yılında düzenlenen 5.160 TYP’den, 122.793’ü erkek, 144.131’i kadın olmak üzere toplam 266.924 işsiz faydalanmıştır (İŞKUR, 2017: 46).

16 Kasım 2018 tarihli ve 30597 sayılı Resmî Gazete yayımlanan “Aktif İşgücü Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile üniversite öğrencileri de toplum yararına programlarına dâhil edilmiştir. Üniversiteli gençlerin deneyim ve iş disiplini kazanabilmesine imkan sağlamayı hedefleyen bu düzenlemeyle; üniversiteli gençler, toplumsal faydanın yüksek olduğu alanlarda (doğanın korunması, kültürel mirasın restorasyonu, korunması ve tanıtılması, kütüphanelerin bakımı ve düzeni, kamu kurumlarının kültürel ve sosyal hizmetlerinin desteklenmesi) kamu kurum ve kuruluşlarında toplum yararına programları kapsamında üç ay süreyle istihdam edilebilmektedir.

D- Eşleştirme ve İstihdam Hizmetleri

İŞKUR, işgücü piyasasında açık işler ve iş arayanlar arasında aracılık yaparak eşleşmeyi hızlandırmak ve işsizliği azaltmak amacıyla pek çok istihdam hizmeti sunmaktadır. Bu hizmetlerin başında danışmanlık hizmeti gelmektedir. İş ve meslek danışmanları, tarafından gerçekleştirilen danışmanlık hizmetleri, iş arayanlara, işverenlere ve öğrencilere yönelik yapılmaktadır. Öğrencilere yönelik danışmanlık hizmetleriyle, öğrencilerin meslek seçimlerine, mesleki uyum problemlerini gidermelerine, mesleki becerilerini geliştirmelerine, kariyer planlamalarına, destek olmak amaçlanmaktadır. İş arayanlara yönelik danışmanlık hizmetleri; iş arayanların özellikleri ile mesleklerin ve

işin gerektirdiği nitelik ve şartlar karşılaştırılarak, en uygun iş ve mesleğin seçilmesi, seçilen meslekle ilgili eğitim ihtiyaçlarının giderilmesi için yönlendirmesi, işe yerleştirilmesi gibi konuları içermektedir. Bu kapsamda 2017 yılında, 4.276.025 kişiyle bireysel görüşme, 1.144.573 kişinin katılımı ile de grup görüşmesi yapılmış ve 455.852 kişiye iş arama becerileri eğitimi gerçekleştirilmiştir (İŞKUR, 2017: 55).

İş ve meslek danışmanları, işverenlere yönelik danışmanlık hizmeti kapsamında iş yeri ziyaretleri yaparak; işverenlerin açık iş ve işgücü taleplerini alma, ihtiyaç duydukları işgücünün niteliklerini tespit etme, İŞKUR hizmetlerini tanıtmaya ve Kurum ile ilgili işlerini gerçekleştirme konularında hizmetler sunmaktadırlar. Bu kapsamda yapılan hizmetlerin yıllara göre gelişimi Tablo 2’de görülmektedir.

Tablo 2. Yıllar İtibariyle İŞKUR Genel Çalışmaları

	Başvurular	Alınan Açık İş	İşe Yerleştirme	İşyeri Ziyareti
2009	1,435,024	165,890	118,278	57,820
2010	1,217,936	368,636	205,231	64,239
2011	1,398,355	660,623	363,672	84,331
2012	2,296,325	991,804	556,587	189,888
2013	2,359,304	1,481,196	671,578	376,777
2014	2,375,583	1,735,892	701,435	410,734
2015	2,642,512	2,043,256	889,640	477,606
2016	3,316,884	2,105,436	789,133	552,505
2017	4.497.557	2.691.257	1.057.249	601.202

Kaynak: İŞKUR Yıllık İstatistik Bültenleri

Tablo 2’deki verilere göre, 2009-2017 yılları arasında Kuruma yapılan iş başvuruları yıllık %17.7 oranında artış sağlayarak 1.4 milyondan 4.5 milyona yükselmiştir. 2009 yılından 2017 yılına 10.4 kat artan iş yeri ziyaretleri sonucunda alınan açık iş talepleri 16.2 kat artmıştır. Bu gelişmelerin sonucunda İŞKUR’un her dönem yarattığı yeni istihdam miktarı ise 8.9 kat artmıştır.

III- YAZIN ARAŞTIRMASI

Uluslararası yazında AİPP’lerin işsizlik ve istihdam üzerine etkisi için ekonometrik yöntemlere dayanan çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Estevão (2003), 15 sanayi ülkesini kapsayan ve panel veri kullanarak yaptığı çalışmada; programlar arasında en etkili olanın istihdam sübvansiyonları olduğuna ancak AİPP’lerin reel ücretler, teknolojik büyüme ve kurumsal değişimler gibi ekonomik faktörlerin izin verdiği oranda istihdam oranlarını yükseltebildiğine vurgu yapmaktadır. Calmsfors, Forslund ve Hemström (2002) yaptıkları ampirik yazın inceleme çalışmasında meslek/yetenek kazandırma programlarının işçilerin iş bulma olasılıkları üzerine olumlu katkı sağladığı yönünde bulgular daha fazladır. Yine bu çalışmada kamu çalışma programları gibi geçici iş yaratma programlarının ise işgücü piyasasında ortalama istihdam süresini azalttığı yönünde bulgular ön plana çıkmaktadır. Boone ve Van Ours (2004) 20 OECD ülkesine ait 1985-1999 dönemini kapsayan makro verileri kullanarak yaptıkları çalışmada, AİPP’lerden mesleki eğitim programlarının işsizliğin azaltılmasında en etkili programlar

olduğuna yönelik bulgular yer almaktadır. Aynı çalışmada kamu çalışma programlarının işsizlik üzerinde çok sınırlı olumlu etkilerine rağmen, istihdam sübvansiyonlarının hiçbir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Jespersen vd. (2008), 1995-2005 yılları arasında Danimarka’da uygulanan mesleki eğitim programlarının istihdam ve ücretler üzerinde kısa vadede pozitif etkilerinin olduğu ancak uzun vadede bu etkilerinin zayıf olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ronsen ve Skarohamar (2009) tarafından yapılan çalışmada Norveç’te uygulanan programların ortalama etkilerinin olumlu olmakla birlikte; uzun dönem sosyal yardım alanlar için pozitif, göçmenler ve bekar kadınlar için etkisiz, gençler için negatif etkinin olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bergeman vd. (2017), 1990-1999 yılları arasında Doğu Almanya işgücü piyasasında programlara katılmanın iş arama sonuçlarına etkisinin analiz edildiği çalışmada; programa katılan kadın ve yüksek nitelikli katılımcıların daha hızlı iş bulduğu ancak piyasanın geneline bakıldığında genel iş bulma oranları üzerindeki etkisinin sınırlı olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

AİPP’lerin etki değerlendirmesine ilişkin yurtiçi yazında yer alan çalışmalar ise daha çok kavramsal ve genel değerlendirme analizleri şeklinededir. Örneğin, Yavuz (2016) “Aktif İşgücü Piyasası Politika Uygulamalarının Etkilerinin Değerlendirilmesi: Bir Meta Analiz alışması” başlıklı makalede, AİPP’lerin işsizlik sorununun çözümüne yaptığı katkılara ilişkin uluslararası yapılmış çalışmaların meta analizlerini gerçekleştirerek, Türkiye’de uygulanan programlar üzerinde genelleme yöntemi ile değerlendirmelerde bulunmuştur.

AİPP’lerin etkinliğine yönelik bazı çalışmalar ise yerel düzeyde örneklemler üzerinden anket araştırmaları şeklinededir. Işığıok ve Emirgil (2010) tarafından işgücü yetiştirme kurslarının etkinliği Bursa ili örneğinde incelenmiştir. Araştırma bulgularında, istihdam garantili kurslar dışındaki işgücü yetiştirme kurslarının, işe yerleştirme oranlarının düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İşgücü yetiştirme programların etkinliğine yönelik benzer bir çalışma şahin ve Sevimli (2013) tarafından yapılmıştır. Bu araştırmada, İstanbul’da düzenlenen 13 meslek edindirme kursuna katılan katılımcılarla yapılan anket çalışmasıyla, kursların katılımcıların istihdam edilebilirliklerine etkisi değerlendirilmiştir. Bu çalışmanın bulguları, kurslarının katılımcıların istihdam becerilerine olumlu katkı sağladığı gibi büyük çoğunluğunun istihdam edildiği yönündedir. Akbaş (2017) ise, işgücü eğitim programlarının etkinlik değerlendirmesini Denizli ili örneğinde incelemiştir. Çalışmada İşKUR Denizli İl Müdürlüğü tarafından 2012-2013 yılları arasında İKMEK, UMEM, MEK, İEP, programları kapsamında yürütülmüş 50 farklı kurs üzerinden değerlendirme yapılmıştır. Araştırma bulguları, bu kurslardan bazılarının katılımcıların mesleki beceri kazanımlarına olumlu katkılarına rağmen, bu kazanımların istihdama aktarılması konusunda sınırlı kaldığını yönündedir. İslamoğlu ve Namal (2014) İşKUR’un girişimcilik eğitimlerinin etkinliğini, Batı Karadeniz Bölgesinde KOSGEB girişimcilik destek programı uygulamaları için analiz etmişlerdir. Araştırma bulgularında uygulamalı girişimcilik eğitimine katılan katılımcılardan yaklaşık % 7’sinin girişimci desteği için KOSGEB’e başvuru yaptığı görülmektedir.

Koçak (2017) tarafından yapılan çalışmada ise, iş danışmanlık hizmetlerinin işsizlik sorununu çözmedeki etkinliği Yalova ili örneğinde katılımcılara uygulanan anket ile değerlendirilmiştir. Alan araştırmasından elde edilen bulgulara göre iş arama sürecinde iş danışmanlığı hizmetlerinin iş bulma sürecine önemli katkılar sağladığı düşüncesindedir.

Aşkın ve Aşkın (2017) tarafından yapılan çalışmada ise toplum yararına çalışma programının işsizlik üzerindeki etkisi incelenmiştir. Tokat ilinde toplum yararına çalışma programından yararlanan 283 kişiyle gerçekleştirilen anket çalışması sonrasında, programının istihdam ve işsizlik üzerindeki etkisinin çok zayıf/sınırlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tutar (2015) tarafından yapılan çalışmada; işyerlerinin açık iş pozisyonlarına işe alımda hangi iş arama kanallarının etkili olduğu, iş arama kanallarının beklenen düzeyde formellik gösterip göstermediği ve İŞKUR'un bu noktadaki etkinliği araştırılmıştır. Çalışmada, talep yönlü (İŞKUR) ve arz yönlü (TÜİK) iş arama kanalları belli kriterler üzerinden kıyaslanmış ve piyasanın beklenen düzeyde bir formellik göstermediği kanısına varılmıştır. Ayrıca iş arama kanalları arasında İŞKUR'un, ilk üç yöntem içerisinde (doğrudan işverene başvuru, akraba eş-dost, gazete-internet iş ilanları) yer alamadığı tespit edilmiştir.

IV- İŞKUR EŞLEŞTİRME HİZMETLERİ ETKİNLİK ANALİZİ

Bu çalışmanın amacı, İŞKUR tarafından uygulanan eşleştirme hizmetlerinin, iş arama ve iş bulma sürecindeki etkinliğini analiz etmektir. Bu amaç doğrultusunda çalışmada, iş arama kanalı olarak İŞKUR'u kullanan kişilerin iş bulma oranı ile genel piyasa iş bulma oranı karşılaştırması yapılmıştır. Aynı yöntem ile analiz alt gruplar (cinsiyet, yaş ve eğitim) üzerine de geliştirilmiştir.

Çalışmanın yöntemi, işgücü piyasasına iş aramak için giriş yapan bir işçinin, işe yerleşme olasılığı farklı olan iki iş arama kanalı kullanabileceği varsayımına dayanmaktadır. Birinci kanal, işçinin iş talebi için İŞKUR'a başvurmasıdır. İkinci kanal ise piyasanın sağladığı bilgi akışını (internet, gazete ilanı, kişinin bireysel bilgi ağını vb.) kullanarak iş aramasıdır. İş arama kanallarının her birinde işçinin iş bulma olasılığı farklılık göstermektedir. Bu olasılıklı durum iş bulma oranı ile ölçülmektedir. İş bulma oranı, bir dönemde gerçekleşen eşleşmelerin iş arayanlara oranı olarak tanımlanmaktadır. Başka bir ifadeyle iş bulma oranı, iş arayanların oransal olarak ne kadarının iş bulabildiğini göstermektedir. Bu çalışmada karşılaştırma ölçütü olarak kullanılacak bu oranın hesaplanmasında, ulaşılabilir veri türüne göre farklı yöntemler kullanılabilir. Birincisi, iş arayan kişilerin sadece işsizler olduğu varsayılarak bir dönemdeki eşleşmelerin (yeni istihdam) aynı dönemdeki işsizlere oranlanması yöntemidir. Ancak Türkiye'de dâhil olmak üzere birçok ülkede işgücü piyasasındaki toplam açık iş sayısı ve toplam eşleşme sayısı ile

ilgili resmi bir veri bulunmamaktadır. Bu nedenle iş bulma oranını işgücü piyasasındaki diğer değişkenler üzerinden tahmin edilebileceği çeşitli yöntemler geliştirilmiştir. Shimer (2005), kısa ve orta dönem işsiz sayısının dinamiğinden iş bulma oranı için Denklem-1'de gösterilen yaklaşımı geliştirmiştir.

$$f_t = 1 - \frac{U_{t+1} - U_{t+1}^{kisa\ dönem}}{U_t} \quad (1)$$

Denklemden f_t ve U_t sırasıyla t dönemindeki iş bulma oranını ve işsiz sayısını U_{t+1} , ve $U_{t+1}^{kisa\ dönem}$ ise $t + 1$ sırasıyla dönemi için orta ve kısa dönemli işsiz sayısını göstermektedir.

Diğer yöntemde ise ayrılma oranı serisi ile işsizlik oranının zaman içerisinde gelişme dinamiğinden faydalanarak iş bulma oranı hesaplanmaktadır (King, 2005).

$$U_{t+1} = U_t - f_t U_t + s_t N_t \quad (2)$$

Denklemden N_t istihdamı ve S_t ayrılma oranını göstermektedir. Türkiye işgücü piyasası için resmi kurumlarca hesaplanan bir ayrılma oranı serisi bulunmadığından piyasa iş bulma oranı için Denklem 2 kullanılamamaktadır.

Bu çalışmada, TÜİK işgücü istatistiklerinde eğitim durumu ve işsizlik süresi verileri kullanılarak Denklem 1'den toplam iş bulma oranı ve işgücü alt grupları için iş bulma oranları hesaplanmıştır. İş arama kanalı olarak İŞKUR'u kullanan işçilerin iş bulma oranını ölçmek için ise iş bulma oranının tanımı esas alınmıştır. Her dönem İŞKUR tarafından yaratılan istihdam aynı dönemde İŞKUR'a yapılan iş başvuruları oranlaması ile İŞKUR iş bulma oranı hesaplanmıştır.

Alternatif bir hesaplama yöntemi ise her dönem yaratılan yeni eşleşmelerin İŞKUR kayıtlı işgücü stokuna bölünmesi şeklindedir. Ancak kayıtlı işgücü stoku verisinde uzun dönemli işsizlerin var olması nedeniyle bu hesaplama aşağı yönlü eğilimli olmaktadır. Aslında hesaplamada iş başvurularının kullanımının da yukarı yönlü eğilime sahip olduğu öne sürülebilir. Bu eğilimin yarattığı hatalı karşılaştırmayı en aza indirmek için TÜİK iş bulma oranı nokta tahmin yerine %10 hata bandı ile analiz yapılmıştır.

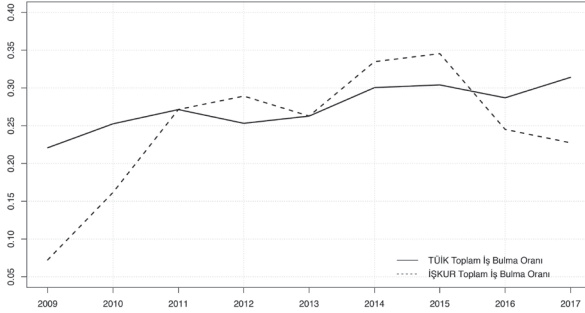
Çalışmada kullanılan veri seti 2009 Ocak - 2017 Ekim dönemini kapsamaktadır. İŞKUR iş bulma oranının hesaplanabilmesi için gerekli olan açık iş ve başvuru sayıları İŞKUR tarafından yayınlanan Aylık Bültenlerden elde edilmiştir. TÜİK İşgücü İstatistiklerinden elde edilen iş arama süresi verileri ile Denklem 1'den piyasa iş bulma oranı veya TÜİK iş bulma oranı hesaplanmıştır.

Araştırmada kullanılan yöntem, işgücü alt gruplarına (eğitim, yaş ve cinsiyet) genişletilmiştir. İşgücünün yaş grupları açısından ayrıştırılmasında TÜİK ve İŞKUR farklı gruplandırmalar kullanmaktadır. Ayrıca İŞKUR verilerinde zaman içerisinde de yaş gruplandırma düzeyleri değişmiştir. Bu nedenle TÜİK ve İŞKUR'un birbiri ile karşılaştırılabilmesi için yaş grupları 25-35 ve 35+ olacak şekilde toplulaştırılmıştır.

V- ARAŞTIRMA BULGULARI

Piyasa genel iş bulma oranı ile İŞKUR aracılığı ile (üst sınır yaklaşımı) iş bulma oranı Şekil 1’de gösterilmektedir.

Şekil 1. TÜİK ve İŞKUR Toplam İş Bulma Oranları

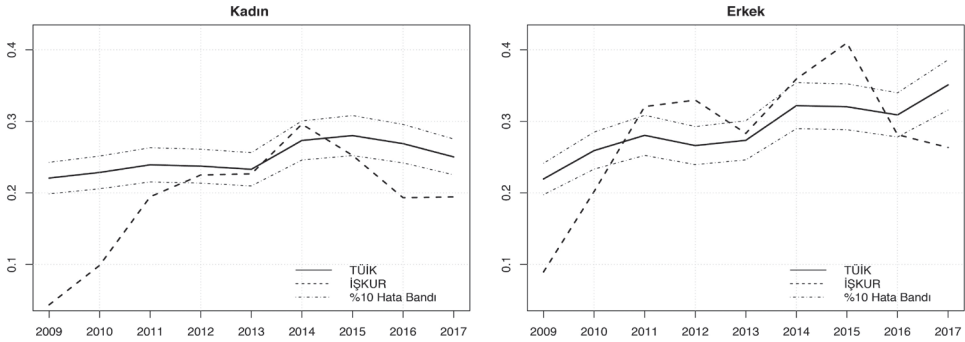

Dalgalanmalar ihmal edilip genel sürece bakıldığında her iki yaklaşıma göre de İŞKUR iş bulma oranları artmıştır. Bu durum ekonominin geneli için açık işlerin artışına veya konjonktürel bir genişleme dönemine işaret etmektedir. Üst sınır yaklaşımına göre 2009 yılında İŞKUR’a iş için

başvuran her on kişiden biri aynı ay (bir ay) içerisinde iş bulabilirken 2017 yılında her on kişiden ikisi aynı ay içerisinde iş bulabilmektedir. İŞKUR işgücü piyasasında iş bulma oranını artırıcı faktörlerin (örneğin açık iş sayısındaki artış) olumlu seyrinden faydalanabilmektedir. Fakat ortalama olarak piyasa ile aynı seviyede iş bulma oranına sahip olduğundan işsizlik oranı üzerine olumlu etkisi sınırlı kalmaktadır.

Eşleştirme hizmetlerinin yaş, cinsiyet ve eğitim düzeylerinde hangi gruplar için daha etkin olduğunu tespit etmek amacıyla alt gruplara ayrıştırılmış iş bulma oranları hesaplamaları aşağıdaki şekiller üzerinde gösterilmiştir.

Şekil 2. Cinsiyete Göre İş Bulma Oranları

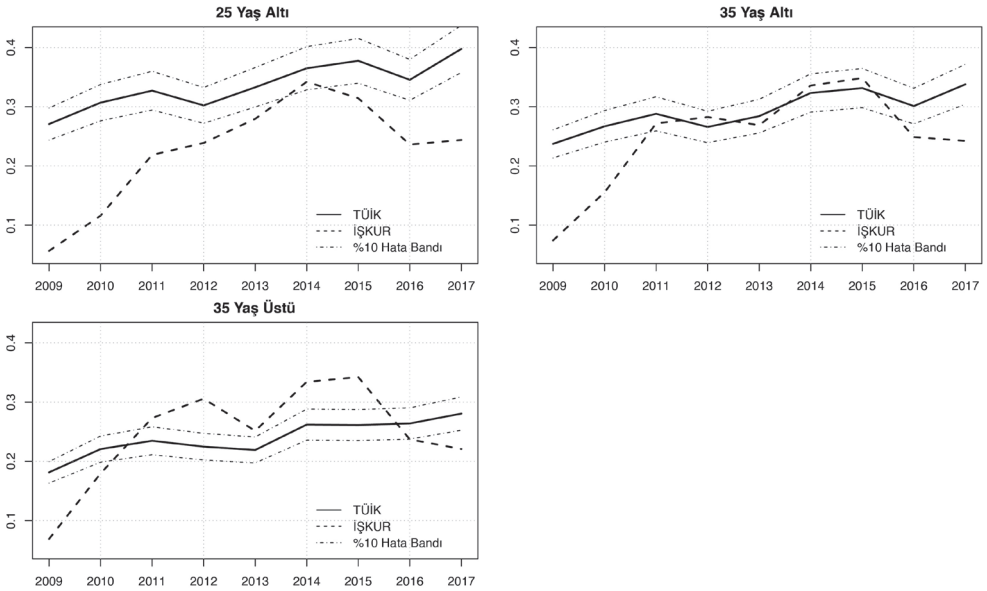

Şekil 2 cinsiyete göre ayrıştırılmış iş bulma oranlarını göstermektedir. TÜİK verileriyle hesaplanan iş bulma oranları kendi içerisinde karşılaştırıldığında erkeklerde iş bulma oranının kadınların iş bulma oranından yüksek olduğu görülmektedir. Benzer şekilde

İŞKUR verileri ile hesaplanan iş bulma oranlarında da erkeklerin iş bulma oranı kadınların iş bulma oranından yüksektir. Diğer bir ifade ile işgücü piyasasında genel olarak erkekler daha hızlı iş bulmaktadır ve iş bulma kanalında farklılık bu durumu değiştirmemektedir

TÜİK ve İŞKUR verileri birlikte değerlendirildiğinde erkeklerde İŞKUR aracılığıyla iş bulma oranı piyasa iş bulma oranı ile neredeyse aynı iken kadınlarda İŞKUR aracılığıyla iş bulma oranının piyasa iş bulma oranından düşük olduğu görülmüştür. Zaman içerisinde erkeklerde İŞKUR ve TÜİK iş bulma oranlarında artış gözlemlenmektedir. Kadınlarda ise İŞKUR aracılığıyla iş bulma oranının zaman içerisinde arttığı, TÜİK verileri ile hesaplanan iş bulma oranının ise durağan olduğu görülmektedir.

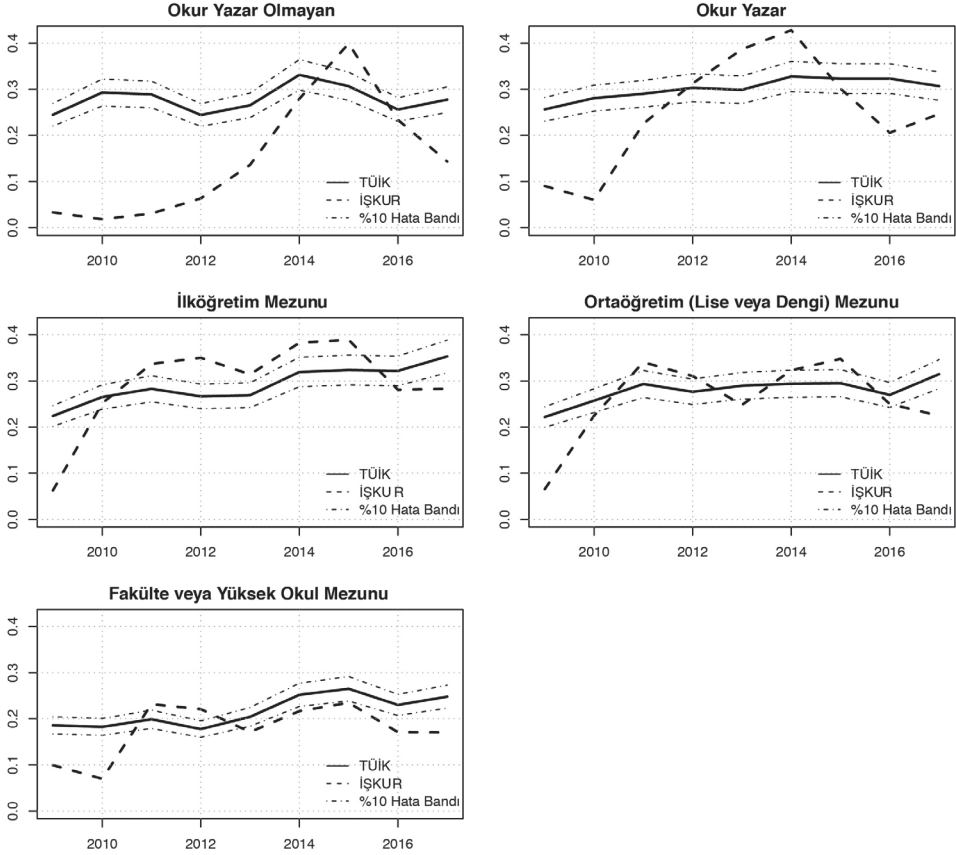
Şekil 3. Yaş Gruplarına Göre İş Bulma Oranları

Farklı yaş gruplarında iş bulma oranları Şekil 3'te görülmektedir. Zaman içerisinde değişime bakıldığında, hem TÜİK hem de İŞKUR verileri ile hesaplanan iş bulma oranının tüm yaş gruplarında artış eğiliminde olduğu görülmektedir. TÜİK verileri ile yaşa göre ayrıştırılmış iş bulma oranları kendi içerisinde karşılaştırıldığında ise, iş bulma oranının en yüksek olduğu yaş grubunun ortalama 0,33 oran ile 25- yaş grubu olduğu görülmektedir. Sonrasında sırasıyla ortalama 0,29 ile 35- ve ortalama 0,23 ile 35+ yaş grubunun geldiği görülmektedir. İŞKUR verileri kendi arasında karşılaştırıldığında en yüksek iş bulma oranına sahip yaş grubu 35+'dır. Sonrasında sırasıyla 35- ve 25- yaş grupları gelmektedir. İŞKUR ve TÜİK verileri birbiri ile karşılaştırıldığında İŞKUR'un 25- yaş grubunu işe yerleştirmede piyasanın altında olduğu görülmektedir. Yaş arttıkça

İŞKUR'un işe yerleştirmedeki başarısı artmakta ve 35+ yaş grubunda da görüldüğü gibi piyasanın üstüne çıkmaktadır.

Şekil 4. Eğitim Düzeyine Göre İş Bulma Oranları

Eğitim durumuna göre iş bulma oranlarını gösteren Şekil 4 değerlendirildiğinde; uç gruplar (okuma-yazma bilmeyen ve fakülte/yüksekokul mezunu) hariç tutulursa diğer tüm eğitim düzeylerinde piyasa iş bulma oranı ve İŞKUR iş bulma oranı ortalama olarak benzerlik göstermektedir. Uç gruplarda ise piyasa iş bulma oranı İŞKUR iş bulma oranından daha yüksektir. Yani iş bulma oranına piyasadaki diğer iş arama kanalları İŞKUR'un sağladığı bilgiden daha fazla katkı sağlamaktadır.

İŞKUR aracılığı ile iş bulma oranları eğitim düzeylerine göre değerlendirildiğinde; en yüksek iş bulma oranına sahip grup ilköğretim düzeyindedir. Bu grubu ortaöğretim düzeyi ve okuma yazma bilen ama diploma sahibi olmayan işgücü takip etmektedir. Okuma-yazma bilmeyen grup ise iş bulma oranı değişkenliğinin en yüksek olduğu grup olarak görülmektedir. Yükseköğrenime sahip kişiler en düşük işe yerleştirilme oranına sahip kişilerdir. Yani bu gruptaki temsili bir kişi için İŞKUR'a iş için başvurması ortalama olarak bir işe yerleşme olasılığını artırmamaktadır.

SONUÇ

Bu çalışmada İŞKUR eşleştirme ve istihdam hizmetlerinin etkinliği, işgücü piyasasında farklı iş arama kanallarını kullanan işsizlerin iş bulma oranlarının karşılaştırmalı analizi yapılarak değerlendirilmiştir.

İŞKUR'un, işgücü piyasasındaki temel görevi mevcut açık işler ile iş arayanlar arasındaki eşleşmeyi sağlamaktır. Bu kapsamda, iş yerlerinden mevcut açık iş pozisyonlarını ve işsizlerden iş başvurularını alarak işgücü piyasasına ilişkin bilgi derlemektedir. İşgücü piyasasındaki bilgi eksikliğini giderme noktasında yapılan istihdam hizmetlerinin temel hedefi, etkili ve verimli bir eşleştirme dolayısıyla istihdama katkı sağlamaktır. Bu bağlamda beklentimiz, iş aramak için İŞKUR'a başvuran bir kişinin, İŞKUR'un aracılık hizmetini kullanmadan iş arayan bir kişiye göre istihdam edilme şansının/olasılığının daha yüksek olmasıdır.

Araştırma kapsamında yapılan analizlerden elde edilen sonuçlara göre İŞKUR aracılığıyla iş bulma oranları zaman içerisinde artan bir süreç izlemektedir. Bu artış özellikle bazı gruplar için (ilköğretim mezunu ve 35 yaş üstü) piyasa iş bulma oranının da üzerine çıkmıştır. Bu sonuç, İŞKUR'un artan ve genişleyen eşleştirme hizmetleriyle programın etkinliğini artırdığı anlamına gelmektedir. Ancak işgücü piyasasında iş arayanlar bir bütün olarak ele alındığında İŞKUR ve piyasa iş bulma oranları birbirlerine yakın düzeydedir. Yani, iş arayan temsili bir birey için bu iki iş arama kanalından hangisini seçerse seçsin iş bulma şansı/olasılığı çok değişmemektedir.

İŞKUR iş bulma oranları için alt gruplar arasında bir değerlendirme yapıldığında ise ilköğretim mezunları ve 35 yaş üstü kişilerde İŞKUR kanalını kullananlar daha yüksek oranla bir işe yerleşmektedirler. İŞKUR iş bulma oranları cinsiyet açısından alt gruplarda değerlendirildiğinde, erkekler kadınlara göre daha yüksek iş bulma oranına sahiptir. Eğitim açısından alt gruplarda ise, düşük (ilköğretim ve orta öğretim) eğitim düzeyine sahip kişiler daha yüksek iş bulma oranına sahiptir. Yaş grupları açısından ise 35 yaş üstü bireylerin gençlere göre daha yüksek iş bulma oranına sahip olduğu görülmüştür.

İŞKUR tarafından, Türkiye işgücü piyasasında işsizliğin en yoğun olduğu eğitimli genç işsizlerin işgücü piyasasına girişini sağlayacak/kolaylaştıracak; istihdam fuarları, iş arama desteği, motivasyon kursları ve sosyal destek programları gibi bir dizi potansiyel müdahale aracının birlikte kullanıldığı, iş arama ve eşleştirme hizmetleri uygulanmaktadır. Ancak bu çalışmanın bulgularına göre, İŞKUR'un eşleştirme hizmetlerinin özellikle eğitimli (yükseköğretim) ve genç işsizlerin (25 altı) iş bulma oranları üzerindeki etkisinin diğer gruplara göre daha düşük olduğudur. Bu sonuca göre, aktif işgücü piyasası politikalarının Türkiye'nin eğitimli genç nüfus yapısı göz önünde bulundurularak düzenlenmesi ve gençlerin işgücü piyasasına katılımlarını kolaylaştıracak önlemlerin etkinliğinin artırılması önemli bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

Kaynakça

- Aşkın, U., & Aşkın, E. Ö. (2017). Aktif İstihdam Politikası Olarak Toplum Yararına Programlar: Tokat İli Araştırması. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi*. 3(3). 1-16.
- Akbaş, S. (2017). *Aktif İşgücü Piyasası Politikalarının Etki Değerlendirmesi: Denizli İli Örneği*. Ankara: Türk Metal Sendikası Araştırma ve Eğitim Merkezi Yayınları-II.
- Asa, S., & Turnham, D. (1994). *What Can Developing Countries Learn From OECD Labour Market Programmes and Policies?*. OECD .
- Bergeman, A., Pohan, L., & Uhlendorff, A. (2017). The Impact of Participation in Job Creation Schemes in Turbulent Times. *Labour Economics*. 182-201.
- Bıçerli, K. (2005). Aktif İstihdam Politikaları İşsizliği Azaltır mı? *Çimento İşveren*. 4-15.
- Bonoli, G. (2010). *The Political Economy of Active Labour Market*. Dissemination and Dialogue Centre, Edinburgh : RECOWE Publication.
- Boone, J., & Van Ours, J. C. (2004). *Effective Active Labor Market Policies*. IZA Discussion Paper No. 1335.
- Caliendo, M., & Schmidl, R. (2015). Youth Unemployment and Active Labor Market Policies in Europe. *Youth Unemployment and Active IZA Journal of Labor Policy*. 5(1). 2-3.
- Calmfors, L., Forslund, A., & Hemström, M. (2002). *Does Active Labour Market Policy Work? Lessons From The Swedish Experiences*. IFAU.
- Card, D., Kluve, J., & Weber, A. (2010). Active Labour Market Policy Evaluations: A Meta-Analysis. *The Economic Journal*. 120 (November). 452-477.
- Çetinkaya, E. (2008). *Türkiye’de Genç İşsizliği ile Mücadelede Aktif İşgücü Piyasası Politikaları*. Doktora Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dar, A., & Tzannatos, Z. (1999). *Active Labor Market Programs: A Review of the Evidence from Evaluations*. The World Bank.
- Estevão, M. (2003). *Do Active Labor Market Policies Increase Employment?* IMF Working Paper.
- Heckman, J. J., LaLonde, R. J., & Smith, J. A. (1999). The Economics and Econometrics of Active Labor Market Programs. *Handbook of Labor Economics*.
- İşığık, Ö., & Emirgil, B. (2010). Aktif İşgücü Piyasası Politikaları ve Mesleki Yetiştirme: İşgücü Yetiştirme Kursları Etkinliğinin Bursa İli Örneğinde İncelenmesi. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*. (57). 213-233.
- İslamoğlu, E., & Namal, M. K. (2014). Bir Aktif İstihdam Politikası Olarak Girişimcilik Programlarının Etkinliği: KOSGEB Yeni Girişimcilik Destek Programı Örneği. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 5(8). 25-44.
- İŞKUR. (2017). *2017 Yılı Faaliyet Raporu*. Ankara: İŞKUR Genel Müdürlüğü.
- İŞKUR. Yıllık İstatistik Bültenleri. [https://www.iskur.gov.tr/kurumsal/istatistikler/] (Erşim: 01 Aralık 2018).
- Jespersen, S. T., Munch, J. R., & Skipper, L. (2008). Costs and Benefits of Danish Active Labour Market Programmes. *Labour Economics*. 15. 859-884.
- Kapar, R. (2006). Aktif İşgücü Piyasası Politikaları. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*. 55 (Prof. Dr. Toker Dereli’ye Armağan). 341-371.
- Kasapoğlu, M. M., & Murat, S. (2018). Aktif İstihdam Politikaları ve Türkiye’de İŞKUR Tarafından Uygulanan Aktif İstihdam Politikalarına Güncel Bir Bakış. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 10(25). 485-502.

- King, T. (2005). Labour Productivity and Job Market Flows: Trends, Cycles, and Correlations. *Federal Reserve Bank of St. Louis Supervisory Policy Analysis Working Paper*. 1-42.
- Koçak, O. (2017). İşsizlikle Mücadelede İş Danışmanlık Hizmetleri ve Yalova Örneği. *İŞ GÜÇ Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*. 13(2). 133-154.
- Martin, J. P. (2000). *What Works Among Active Labour Market Policies: Evidence From Oecd Countries' Experiences*. OECD Economic Studies No. 30. 2000/I.
- Martin, J. P. (2014). *Activation and Active Labour Market Policies in OECD Countries: Stylized Facts and Evidence on their Effectiveness*. Germany: IZA.
- OECD Public Expenditure and Participant Stocks on Labour Market Programmes.[<https://stats.oecd.org/index.aspx?DataSetCode=LMPEXP>] (Erişim: 17 Mart 2018).
- Ronsen, M., & Skarohamar, T. (2009). Do Welfare-to-work Initiatives Work? Evidence from an Activation Programme Targeted at Social Assistance Recipients in Norway. *SAGE Journals*. 19(1). 61-77.
- Sanal, E. (2013). Aktif İstihdam Politikaları. [<http://dosya.toprakisveren.org.tr/makale/2013-99-enginsanal.pdf>] (Erişim: 18 Şubat 2018).
- Sapançalı, F. (2007). Türkiye'de İşgücü Piyasası, Sorunlar ve Politikalar. *TÜHİS İş Hukuku ve İktisat Dergisi*. 21(2). 8-30.
- Sheldon, G. M. (2003). The Efficiency of Public Employment Services: A Nonparametric Matching Function Analysis for Switzerland. *Journal of Productivity Analysis*. 20. 49-70.
- Shimer, R. (2005). The Cyclical Behaviour of Unemployment and Vacancies: Evidence and Theory. *American Economic Review*. 95(1). 25-59.
- Taghizadeh, R. (2014). *AB İstihdam Stratejisi Kapsamında Aktif İşgücü Piyasası Politikaları Etkinliği: Meta-Analiz Yöntemiyle Bir Değerlendirme*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tutar, K. (2015). Türkiye İşgücü Piyasasında İş Arama Kanallarının Niteliği, *İş ve Hayat Dergisi*. 2. 93-106.
- Uşen, Ş. (2007). Avrupa Birliği Ülkeleri ve Türkiye'de Aktif Emek Piyasaları Politikaları. *Çalışma ve Toplum*. 65-95.
- Yavuz, H. B. (2016). Aktif İşgücü Piyasası Politika Uygulamalarının Etkilerinin Değerlendirilmesi: Bir Meta Analiz Çalışması. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi-International Journal of Society Researches*. 7(13). 497-523.
- Yeldan, E. (2010). Global Crisis And Turkey: A Macroeconomic Assessment of The Effects of Fiscal Stimulus Measures on Employment and Labour Markets in Crisis And Turkey: Impact Analysis Of Crisis Response Measures. *International Labour Organization Publications*. 9-39.